

Arkivsak: 20140298

Arkivkode:

Saksbeh: Lise Olsen

Saksgang

Helse- og sosialkomiteen

Arbeidsutvalget

Møtedato

10.09.2014

17.09.2014

**HØRING: REGULERING AV TIGGING – OSLO KOMMUNES
POLITIVEDTEKT- MED BEHANDLING I HELSE- OG SOSIALKOMITEEN**

Byrådet har sendt på høring to alternative forslag til regulering av tigging i Oslo kommunes politivedtekt.

- Forslag 1: Forbud mot tigging.
- Forslag 2: Vilkår for pengeinnsamling (herunder tigging).

Utsatt høringsfrist er satt til 18.09.2014. Saken behandles derfor i AU.

Etter at høringen er gjennomført, vil forslagene bli lagt frem for bystyret. Endringer i kommunens politivedtekt må stadfestes av Politidirektoratet før de kan tre i kraft.

Bakgrunn for forslagene:

Forskrift om politivedtekt i Oslo kommune er hjemlet i politiloven §14. Vedtektene regulerer forhold som kan forstyrre den alminnelige ro, orden og ferdsel mm. Politivedtekten håndheves av politiet, og overtredelser straffes etter politiloven § 30 nr. 4.

Stortinget har nylig vedtatt en endring i politiloven §14 nr. 8, og endringen trådte i kraft 20.06.2014. Bestemmelsen lyder nå:

I vedtekter som fastsettes av kommunen og godkjennes av departementet eller den instans departementet fastsetter, kan det gis bestemmelser.....

8 om forbud mot eller nærmere vilkår for tigging på offentlig sted eller fra hus til hus. Det kan fastsettes at den som vil tigge, må melde seg for politiet på forhånd.

Bystyret behandlet i møte 18.06.2014 (sak 200) to forslag om regulering av tigging fra henholdsvis Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet.

Bystyret fattet følgende vedtak:

«Byrådet bes gjennomføre en høring om endring av Oslo kommunes politiforskrift om følgende forslag:

1. *«Tigging på offentlig sted eller fra hus til hus er forbudt»*
2. *«Det innføres forbud mot pengeinnsamling (herunder tigging) i følgende områder:*
 - *Innenfor Ring 2*
 - *På og ved all kollektivtrafikk*
 - *Utenfor kjøpesentre*
 - *Ved privatboliger*

Forbudet gjelder fra 1. mai til 1. oktober.

Unntatt fra forbudet er organisasjoner registrert i Frivillighetsregisteret og Innsamlingsregisteret, samt gjelder ikke personer under 18 år. Politiet gis hjemmel til å innføre ytterligere begrensninger for pengeinnsamling ved ordensmessige problemer.»

På denne bakgrunn er de to alternative forslagene om regulering av tigging sendt ut på høring.

Det bes om høringsinstansenes kommentarer til begge forslagene.

Forslagene er nærmere omtalt i vedlegg.

Bydelsdirektørens innstilling til uttalelse:

Høringsdokumentet etterspør kun høringsinstansene kommentarer til de to alternative forslagene om regulering av tigging. Bydelsutvalgets arbeidsutvalg har derfor ikke tatt stilling til om en regulering av tigging i det hele tatt bør innføres. Bydelsutvalget leser dokumentet slik at forslag 1 omfatter kun tigging, mens forslag 2 omfatter også pengeinnsamling med gitte unntak.

Bydelsutvalgets arbeidsutvalg anser at det må forventes ekstra ressurser fra Politiet for å håndheve begge forslagene.

Forslag 2 gir en beskrivelse av områder for forbud som er uklare. Hvor skal grensene for: «– ved all kollektivtrafikk, utenfor kjøpesentre og ved privatboliger» gå? Håndhevelse av forslaget vil kreve skjønsmessige vurderinger og kan bli vanskelig å håndheve på en god måte. Områdebeskrivelsene bør være noe klarere.

Dersom regulering av tigging skal innføres mener bydelsutvalgets arbeidsutvalg at forslag 1 vil være enklere å håndheve, og vil derfor anbefale det.

Behandling i Helse- og sosialkomiteen:

Forslag fra V:

Helse- og sosialkomiteén på Grünerløkka går imot forslagene om et helt eller delvis tiggeforbud i Oslo. Komiteén mener forbud vil føre til vesentlige ulemper både for innbyggere og dem som tigger, uten å ha påviselige fordeler for noen parter.

Hensikten med forslagene skal være å verne de fastboende mot ubehag og ulemper ved tigging, og viktigst å hjelpe de som tigger med å finne verdige alternativer til dette. Det er imidlertid flere faktorer som sannsynliggjør at dette ikke vil skje:

1. Tigging vil bli erstattet med aktiviteter som gatemusikk, rosesalg, skopuss og lignende som ikke er omfattet av forbudet.
2. En soneinndeling av tiggingen vil føre til større press på folkerike områder utenfor forbudssonene, som parker, butikker utenom kjøpesentra og offentlige institusjoner. Grünerløkka vil særlig bli berørt av dette med områder på begge sider av ring 2.
3. Håndhevelse av forbudet vil kreve store ekstraressurser til Politiet. Hvis en ekstrabevilgning ikke følger med forbudet, vil tigging fortsette også der det er forbudt. Manglende håndheving av loven kan føre til uthuling av respekten for den, og videre til økt kriminalitet. Man kan også sette spørsmål til realismen i å kreve inn bøter fra mennesker uten midler og uten fast bopel i Norge.
4. De fleste som tigger, gjør det av mangel på muligheter til lønnet arbeid. Det er naivt å tro at et forbud vil hjelpe disse på noen måte. Komiteén støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom. Samtidig har frivillige organisasjoners arbeid med å tilby akuttovernatting bedret situasjonen. Sosiale problemer må møtes med sosiale tiltak, ikke forbud og straff.

Forslag fra H:

Høringsdokumentet etterspør kun høringsinstansene kommentarer til de to alternative forslagene om regulering av tigging. Bydelsutvalgets arbeidsutvalg har derfor ikke tatt stilling til om en regulering av tigging i det hele tatt bør innføres. Bydelsutvalget leser dokumentet slik at forslag 1 omfatter kun tigging, mens forslag 2 omfatter også pengeinnsamling med gitte unntak.

Bydelsutvalgets arbeidsutvalg anser at det må forventes ekstra ressurser fra Politiet for å håndheve begge forslagene.

I utgangspunktet viser Bydelsutvalgets arbeidsutvalg til Innst. 275 L (2013-2014) hvor flertallet i Justiskomiteen ber regjeringen fremme en proposisjon til Stortinget om et nasjonalt forbud rettet mot de organiserte formene for tigging, og mot tigging som kan være knyttet til menneskehandel og annen kriminalitet. Justiskomiteen har bedt om at et nasjonalt forbud iverksettes sommeren 2015.

Det er grunn til å anta at et slikt forbud nødvendigvis må være av generell karakter, antakelig nærmere denne høringens forslag 1, som i hovedsak er en videreføring av det tidligere tiggerforbudet i løsgjengerloven. Det er gode grunner til at forskjellen mellom en vedtektsendring i Oslo nå i 2014 og et nasjonalt forbud i 2015 ikke er større en nødvendig. Dette gjelder særlig ovenfor de gruppene som forbudet retter seg imot.

Forslag 2 i høringsbrevet har en del juridiske og tolkningsmessige utfordringer. En eventuell håndhevelse i forhold til den foreslåtte ordlyden vil være problematisk fordi kriteriene er alt for generelle og upresise. Bydelsutvalgets arbeidsutvalg er på prinsipielt grunnlag uenig i at det skal være forskjell på om et eventuelt forbud gjelder utenfor Ring 2 eller ikke. En slik geografisk avgrensning ansees derfor lite hensiktsmessig. Håndhevelse av forslag 2 vil kreve skjønnsmessige vurderinger og kan bli vanskelig å håndheve på en god måte.

Dersom regulering av tigging skal innføres anbefaler Bydelsutvalgets arbeidsutvalg på bakgrunn av ovenstående forslag 1.

Voteringsorden:

Først ble det stemt over bydelsdirektørens forslag, deretter ble det stemt over Vs forslag eksklusiv setningen «*Komiteén støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom*».

Deretter ble det stemt over Hs forslag før det ble stemt over Vs forslag inklusiv setningen «*Komiteén støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom*».

Til slutt ble H og Vs forslag satt opp mot hverandre.

Votering:

Bydelsdirektørens forslag fikk 0 stemmer.

Vs forslag uten setningen «*Komiteén støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom*» fikk flertall med 6 (2A, 1V, 1SV, 1MDG, 1R) mot 2 (1H, 1F) stemmer.

Hs forslag falt med 2 (1H, 1F) mot 6 (2A, 1V, 1SV, 1 MDG, 1R) stemmer.

Vs forslag med setningen «*Komiteén støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom*» fikk flertall med 5 (2A, 1H, 1V, 1 leders dobbeltstemme) mot 4 (1R, 1MDG, 1SV, 1F) stemmer.

Hs forslag falt med 2 (1H, 1F) mot 6 (2A, 1H, 1V, 1MDG, 1SV).

Vedtak:

Helse- og sosialkomiteén på Grünerløkka går imot forslagene om et helt eller delvis tiggeforbud i Oslo. Komiteén mener forbud vil føre til vesentlige ulemper både for innbyggere og dem som tigger, uten å ha påviselige fordeler for noen parter.

Hensikten med forslagene skal være å verne de fastboende mot ubehag og ulemper ved tigging, og viktigst å hjelpe de som tigger med å finne verdige alternativer til dette. Det er imidlertid flere faktorer som sannsynliggjør at dette ikke vil skje:

1. Tigging vil bli erstattet med aktiviteter som gatemusikk, rosesalg, skopuss og lignende som ikke er omfattet av forbudet.
2. En soneinndeling av tiggingen vil føre til større press på folkerike områder utenfor forbudssonene, som parker, butikker utenom kjøpesentra og offentlige institusjoner. Grünerløkka vil særlig bli berørt av dette med områder på begge sider av ring 2.

3. Håndhevelse av forbudet vil kreve store ekstraressurser til Politiet. Hvis en ekstrabevilgning ikke følger med forbudet, vil tigging fortsette også der det er forbudt. Manglende håndheving av loven kan føre til uthuling av respekten for den, og videre til økt kriminalitet. Man kan også sette spørsmål til realismen i å kreve inn bøter fra mennesker uten midler og uten fast bopel i Norge.

4. De fleste som tigger, gjør det av mangel på muligheter til lønnet arbeid. Det er naivt å tro at et forbud vil hjelpe disse på noen måte. Komitéen støtter kommunens og Politiets innsats for å bryte opp ulovlige bosetninger i parker og andre deler av det offentlige rom. Samtidig har frivillige organisasjoners arbeid med å tilby akuttovernatting bedret situasjonen. Sosiale problemer må møtes med sosiale tiltak, ikke forbud og straff.